SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA L. A. GEELHOEDA, predstavljeni 10. marca 2005[1]

I – Uvod

1. Predmet te zadeve sta vprašanji za predhodno odločanje, s katerima Korkein oikeus (finsko vrhovno sodišče) Sodišče sprašuje o razlagi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 98/37/ES z dne 22. junija 1998 o približevanju zakonov držav članic o strojih[2] in členov 28 ES in 30 ES. Vrhovno sodišče želi predvsem vedeti, ali pravo Skupnosti nasprotuje uporabi nacionalne določbe, ki predvideva, da mora uvoznik stroja, izdelanega v drugi državi članici, preveriti njegovo varnost, čeprav ima oznako CE o skladnosti, sicer je civilno in kazensko odgovoren.

1 — Jezik izvirnika: francoščina.

2 — UL L 207, str. 1.

II – Dejansko stanje in vprašanji za predhodno odločanje

2. R. Pöyry, zaposlen v družbi Peltitarvike Oy, je 17. novembra 1998 doživel hudo nezgodo na delovnem mestu, ko je delal s hidravlično stiskalnico.

3. Iz sklepa je razvidno, da se je delovodja R. Pöyryja z njegovo pomočjo tistega dne lotil zamenjave rezil te hidravlične stiskalnice. V ta namen je delovodja pognal napravo za zaustavitev v sili, da bi prekinil tok. Med tem opravilom se je R. Pöyry pomotoma z nogo dotaknil pedala stroja. Čeprav je bil z napravo za zaustavitev v sili tok prekinjen, je pritisk na pedal izzval nenaden gib stiskalnice, kar je povzročilo hudo poškodbo na rokah R. Pöyryja.

4. Ta hidravlična stiskalnica tipa Amada Promecam ITS 2 s serijsko številko ITS 2 80 25 B 5 0412, ki jo je v Franciji izdelala francoska družba Amada Europe in na Finsko uvozila finska družba Ama Prom, katere generalni direktor je S. Jonemoto, je

bila družbi Peltitarvike Oy prodana in dostavljena aprila 1995. Stroj je ob uvozu imel oznako CE in na certifikatu, ki ga je izdal proizvajalec („certificate of conformity CE relative to working equipments"), je bilo napisano:

„The undersigned manufacturer Amada Europe [adresse] certifies that the new below designated equipment hydraulic press brake 80.25 type ITS 2 No Series B 50412 complies with the regulations applicable to it:

— European Reference: 89/392/EEC Directive

— European Standards: EN 292-1, EN 292-2, EN 294, EN 394, EN 418, EN 457, EN 60204

The AIF/S, Organisation authorized by the act from the Labour Department on the 11/08/1992, has granted a type-tested certificate of conformity CE for the machine of the ITS 2-type under the number 384-090A-0004-11-94 (No. IAF/S), on the 08/11/94."

5. Državni tožilec je na Helsingin käräjäoikeus (sodišče prve stopnje v Helsinkih) (Finska) v obtožnici menil, da je bil stroj nevaren in da ni bil v skladu s predpisi, ker je lahko ob pritisku na pedal deloval s polno hitrostjo in ker naprava za zaustavitev v sili ni delovala pravilno. Po njegovem mnenju so bila navodila za uporabo preveč površna in pomanjkljiva, da bi omogočala uporabo brez tveganja, nadzorna plošča ni ustrezala shemi plošče, natisnjeni v navodilih za uporabo, in navodila niso bila v celoti napisana v finščini.

6. Helsingin käräjäoikeus je menilo, da so določena dejstva o značilnostih stroja dokazana in jih je mogoče povzeti:

— ko je bil prekinjevalec, ki se upravlja s ključem, v položaju 2, je lahko stroj s pedalom deloval s polno hitrostjo;

— pritisk na napravo za zaustavitev stroja v sili je prekinil samo tok, ki poganja krmilne naprave, medtem ko je stroj ostal pod napetostjo in je hidravlična črpalka delovala naprej;

— stikala naprave za zaustavitev v sili so se na pritisk odprla manj kot en milimeter. Gumb je bilo treba pritisniti še za nekaj milimetrov, da bi dosegli blokirani položaj. Naprava za zaustavitev v sili je bila negibna;

— navodila za uporabo, ki so spremljala stroj, niso bila v celoti napisana v finščini. Nadzorna plošča ni ustrezala tisti, natisnjeni na risbi navodil za uporabo, ta pa so bila preveč površna in pomanjkljiva, da bi omogočila povsem varno uporabo stroja;

— stroj je navadno deloval z odprtim mehanizmom s pedalom in s povišano delovno hitrostjo, čeprav ni bil opremljen z drugimi varnostnimi napravami za preprečevanje poškodb na rokah kot z dvoročno krmilno napravo, ki se v skladu z delovnimi navadami, sprejetimi v podjetju Peltitarvike Oy, na splošno ni uporabljala;

— naprava za zaustavitev v sili se je uporabljala za zaustavitev stroja zaradi zamenjave rezil orodja, ki se je opravljala vsakodnevno, čeprav naprava za to ni bila predvidena. Za zagotovitev varnosti je bilo treba na nadzorni plošči s prekinjevalcem, ki se upravlja s ključem, prekiniti tok ali izbrati nizko delovno hitrost.

7. Helsingin käräjäoikeus meni, da bi moral uvoznik skrbeti za to, da so prodani in uporabljeni stroji konstruirani in izdelani v skladu z veljavnimi predpisi, in da ni dovolj, da je stroj opremljen z oznako CE in da je proizvajalec podal pisno zagotovilo, da je stroj skladen s standardi. Zaradi teh okoliščin namreč uvoznik ni bil oproščen obveznosti upoštevanja predpisov o varnosti pri delu, predpisanih v členu 40 työturvallisuuslaki (finski zakon o varnosti pri delu), po katerem je uvoznik ali prodajalec stroja dolžan pod grožnjo kazenske in civilne odgovornosti zagotoviti, da stroj ob normalni uporabi ne pomeni tveganja za nezgodo ali ogroža zdravja ter da je bil konstruiran in izdelan v skladu s predpisi in zahtevami, določenimi v zakonu.

8. Zato je Helsingin käräjäoikeus S. Jonemota obsodilo na denarno kazen 30 dnevnih zneskov za kršitev varnosti pri delu in za povzročitev telesne poškodbe iz malomarnosti ter na plačilo odškodnine R. Pöyryju.

9. Helsingin hovioikeus (sodišče druge stopnje v Helsinkih) (Finska) je potrdilo sodbo Helsingin käräjäoikeus in povišalo denarno kazen na 50 dnevnih zneskov ter nekoliko zmanjšalo odškodnino.

10. S. Jonemoto v pritožbi zoper sodbo Helsingin hovioikeus, ki jo je vložil pri Korkein oikeus, ugovarja temu, da je uvoznik dolžan sam zagotoviti, da je stroj konstruiran in izdelan v skladu s priznanimi standardi, če je opremljen z oznako CE in certifikatom o skladnosti ter če so mu priložena navodila za uporabo in vzdrževanje. V tem primeru sta oznaka CE proizvajalca in certifikat o skladnosti temeljila na potrdilu, ki ga je izdal pooblaščeni organ in po katerem je bil stroj skladen z direktivami in standardi, ki se uporabljajo za ta tip strojev.

11. S. Jonemoto je v pritožbi tudi menil, da finske upravne in sodne oblasti ne morejo zahtevati, ne da bi kršile člen 28 ES, da uvoznik na Finskem preveri stroj tipa, homologiranega v drugi državi članici, ki je opremljen z oznako CE. Po njegovem mnenju so obveznosti uvoznika omejene na to, da zagotovi, da je proizvajalec dal stroj organu, pooblaščenemu v ta namen, da potrdi njegovo skladnost s standardi Skupnosti, da je ta izročil stroj, opremljen z oznako CE, navodili za uporabo in navodili za vzdrževanje, ter da je izdal certifikat o skladnosti.

12. V tem okviru se je Korkein oikeus odločilo, da prekine odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predloži ti vprašanji:

„1. Katere so omejitve, ki jih pravo Skupnosti ob upoštevanju zlasti Direktive 98/37 [...] in členov 28 ES ter 30 ES določa za obveznosti glede značilnosti, povezanih z varnostjo, ki jih lahko nacionalni pravni red naloži uvozniku stroja, opremljenega z oznako CE (ali drugemu subjektu v distribucijski verigi)

— pred prodajo stroja in

— po tej prodaji?

2. Zlasti so zaželena pojasnila glede naslednjih točk:

a) Koliko in pod katerimi pogoji pravo Skupnosti dovoljuje naložitev obveznosti ukrepanja ali nadzora na

področju varnosti uvozniku stroja, ki ima oznako CE (ali drugemu subjektu v distribucijski verigi)?

b) Ali in kako vrsta pomanjkljivosti na področju varnosti v tem primeru vpliva na presojo obveznosti, naloženih uvozniku (ali drugemu subjektu v distribucijski verigi), z vidika prava Skupnosti?

c) Ali so – in če so, koliko – določbe člena 40 työturvallisuuslaki (zakon o varnosti pri delu) [...] v nasprotju s pravom Skupnosti ob upoštevanju kazenskih in civilnopravnih posledic [...] neizpolnjevanja teh obveznosti?“

III – Pravni okvir

A – *Pravo Skupnosti*

13. Direktiva 98/37 določa bistvene varnostne in zdravstvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati stroji. Direktiva 98/37 nadomešča in kodificira Direktivo 89/382/EGS[3].

14. Člen 2 Direktive 98/37 določa:

„1. Države članice sprejmejo vse primerne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se stroji ali varnostne komponente, zajeti v tej direktivi, lahko dajejo v promet in začnejo uporabljati samo, če ne ogrožajo zdravja ali varnosti ljudi, in kadar to pride v poštev, domačih živali ali premoženja, kadar so pravilno nameščeni in vzdrževani in se uporabljajo za predvideni namen.

2. Ta direktiva ne vpliva na upravičenost držav članic, da ob ustreznem upoštevanju Pogodbe predpisujejo zahteve, ki jih štejejo za potrebne, da zagotovijo varnost ljudi, posebej delavcev pri uporabi stroja ali zadevnih varnostnih komponent, če to ne

3 — Direktiva Sveta 89/392/EGS z dne 14. junija 1989 o približevanju zakonov držav članic o strojih, spremenjena z direktivami Sveta 91/368/EGS, 93/44/EGS in 93/68/EGS (UL L 183, str. 9).

pomeni spremembe strojev ali varnostnih komponent na način, ki ni opredeljen v tej direktivi.

[...]"

15. V skladu s členom 3 te direktive morajo stroji in varnostne komponente, zajeti v tej direktivi, izpolnjevati bistvene varnostne in zdravstvene zahteve, navedene v Prilogi I k navedeni direktivi.

16. Člen 4 Direktive 98/37 določa:

„1. Države članice na svojem ozemlju ne smejo prepovedati, omejiti ali ovirati dajanja v promet in začetka uporabe strojev in varnostnih komponent, ki so skladni s to direktivo.

[...]"

17. Člen 5 navedene direktive določa:

„1. Države članice štejejo, da so z vsemi določbami te direktive, vključno s postopki preverjanja skladnosti iz poglavja II, skladni:

— stroji, ki imajo oznako CE in jih spremlja ES-izjava o skladnosti iz točke A Priloge II,

— varnostne komponente, ki jih spremlja ES-izjava o skladnosti iz točke C Priloge II.

Če usklajenih standardov ni, države članice sprejmejo vse ukrepe, ki se jim zdijo potrebni, da bi zadevne stranke opozorile na obstoječe nacionalne tehnične standarde in specifikacije, ki veljajo za pomembne ali ustrezne za pravilno uresničevanje bistvenih varnostnih in zdravstvenih zahtev iz Priloge I.

2. Kadar nacionalni standard, ki prenaša usklajeni standard, na katerega je bilo objavljeno sklicevanje v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*, zajema eno ali več bistvenih varnostnih zahtev, velja domneva, da stroji ali varnostne komponente, izdelani skladno s tem standardom, izpolnjujejo ustrezne bistvene zahteve.

Države članice objavijo sklicevanja na nacionalne standarde, ki prevzemajo usklajene standarde.

[...]"

18. Člen 7 Direktive 98/37 določa:

„1. Kadar država članica ugotovi, da:

— stroji, ki imajo oznako CE, ali

— varnostne komponente, ki jih spremlja ES-izjava o skladnosti,

ki se uporabljajo skladno s svojim predvidenim namenom, lahko ogrozijo varnost ljudi in, kadar to pride v poštev, domačih živali in premoženja, sprejme vse potrebne ukrepe, da take stroje ali varnostne komponente umakne s trga, prepove njihovo dajanje v promet, začetek uporabe ali uporabo ali omeji njihov prosti pretok.

Države članice takoj obvestijo Komisijo o vsakem takem ukrepu, navedejo razlog za svojo odločitev [...]

2. Komisija takoj začne posvetovanje z zadevnimi strankami. Če Komisija po tem posvetovanju meni, da je ukrep pravičen, o tem takoj obvesti državo članico, ki je dala pobudo, in druge države članice. Kadar Komisija po posvetovanju meni, da je dejanje upravičeno, o tem takoj obvesti državo članico, ki je dala pobudo, in proizvajalca ali njegovega pooblaščenega predstavnika s sedežem v Skupnosti. Kadar odločitev iz

odstavka 1 temelji na pomanjkljivosti standardov in kadar država članica, ki je izdala odločitev, vztraja pri svojem stališču, Komisija takoj obvesti odbor in s tem začne postopke, navedene v členu 6(1).

3. Kadar:

— ima stroj, ki ne ustreza, oznako CE,

— varnostno komponento, ki ne ustreza, spremlja ES-izjava o skladnosti,

pristojna država članica primerno ukrepa proti tistim, ki so potrdili oznako ali izdali izjavo, in o tem obvesti Komisijo in druge države članice.

[...]"

19. Člen 8 Direktive 98/37 določa, da proizvajalec ali njegov pooblaščeni predstavnik s sedežem v Skupnosti praviloma preveri skladnost stroja, izdelanega v Skupnosti. Za to mora izdati ES-izjavo o skladnosti in na stroj pritrditi oznako CE ter poleg tega pripraviti dokumentacijo, določeno v Prilogi V k navedeni direktivi. Za nekatere stroje z višjim dejavnikom tveganja, ki so našteti v Prilogi IV k tej direktivi, med katerimi so hidravlične stiskalnice, je predviden strožji postopek preverjanja skladnosti, v katerem sodeluje priglašeni organ v skladu s Prilogo VII k tej direktivi.

20. Točka 1.7.3 Priloge I k Direktivi 98/37 določa, da morajo biti na vsakem stroju čitljivo in neizbrisljivo navedeni ime in naslov proizvajalca, oznaka CE, oznaka serije ali tipa, morebitna serijska številka in tudi leto izdelave. Na stroju morajo biti glede na njegovo naravo navedeni tudi vsi bistveni podatki za njegovo varno uporabo (npr. število vrtljajev itd.).

21. Iz točke 1.7.4 Priloge I k Direktivi 98/37 izhaja, da:

— „morajo biti vsem strojem priložena navodila za uporabo, ki morajo vsebovati vsaj določeno število podatkov,

— mora proizvajalec ali njegov pooblaščeni zastopnik s sedežem v Skupnosti navodila sestaviti v enem od jezikov Skupnosti in ob dajanju v uporabo vsem strojem priložiti navodila v izvirnem jeziku in prevod navodil v jezik ali jezike države, v kateri se bodo stroji uporabljali. Ta prevod mora narediti proizvajalec ali njegov pooblaščeni zastopnik s sedežem v Skupnosti ali pa oseba, ki uvaja stroje na zadevno jezikovno področje,

— morajo navodila vsebovati risbe in diagrame, ki so potrebni za zagon, vzdrževanje, nadzor, preverjanje pravilnosti delovanja, in kadar to pride v poštev, popravila strojev, ter vse koristne napotke, posebej o varnosti,

— ne sme biti nobena dokumentacija z opisi strojev v nasprotju z navodili o varnosti."

22. Priloga II, del A, k Direktivi 98/37 o ES-izjavi o skladnosti za stroje določa, da mora ta izjava vsebovati določene podatke, med katerimi so ime in naslov proizvajalca ali njegovega pooblaščenega zastopnika s sedežem v Skupnosti, opis stroja, vse ustrezne določbe, ki jih stroj izpolnjuje, in, če je primerno, ime in naslov priglašenega organa ter številko certifikata o ES-preskusu tipa ali ime in naslov priglašenega organa, ki mu je bila predložena dokumentacija v skladu s členom 8 te direktive.

23. Priloga II, del A, k navedeni direktivi tudi določa, da mora biti ta ES-izjava o skladnosti sestavljena v istem jeziku kot navodila za uporabo in tiskana ali ročno izpisana z velikimi tiskanimi črkami in da ji mora biti dodan prevod v enega od uradnih jezikov države, v kateri se bodo stroji uporabljali. Ta prevod mora biti izdelan pod enakimi pogoji, kot veljajo za prevod navodil za uporabo.

24. Priloga V k Direktivi 98/37 določa vsebino dokumentacije, ki jo predvideva člen 8 te direktive in ki jo mora proizvajalec ali njegov pooblaščeni zastopnik sestaviti in hraniti tako, da je na voljo na njegovem sedežu za morebitni nadzor. Točka 4(a) te priloge kljub temu določa, da dokumentacija iz točke 3 ni nujno stalno navzoča v materialni obliki, mora pa jo biti mogoče „dati na voljo v roku, sorazmernem z njeno pomembnostjo". V skladu s točko 4(c) navedene priloge mora biti dokumentacija sestavljena v enem od uradnih jezikov Skupnosti, razen navodil za stroje.

B – *Nacionalni pravni okvir*

25. Iz opisa nacionalnega pravnega okvira, ki ga je pripravilo predložitveno sodišče, izhaja, da finski zakon o varnosti pri delu med drugim vsebuje določbe, ki prenašajo Direktivo 89/391/EGS[4].

26. Navedeni zakon vsebuje tudi določbe, ki določajo obveznosti drugih oseb, in ne samo delodajalca. Gre za člen 40(1) in (2), ki je v različici, kot je veljala ob nastanku dejstev v glavni stvari, določal:

„Proizvajalec, uvoznik ali prodajalec stroja, orodja ali druge tehnične naprave ali vsaka oseba, ki da tak predmet v promet ali uporabo, mora poskrbeti za to, da:

(1) ta predmet ob njegovem dajanju v promet ali ob njegovi izročitvi za uporabo v tej državi ne pomeni tveganja za nesrečo ali ogroža zdravja, kadar se uporabi za predviden namen;

(2) je bil zasnovan, izdelan, in, če je potrebno, preverjen v skladu z zakoni in drugimi predpisi, ki se nanašajo posebej nanj, ter

(3) je opremljen z varnostnimi napravami, ki so nujne za njegovo običajno uporabo, ter z oznakami in drugimi izjavami, ki potrjujejo njegovo skladnost s standardi.

Predmet je treba dostaviti z ustreznimi navodili za njegovo namestitev, uporabo in vzdrževanje. Ta navodila morajo vključevati, če je potrebno, navodila za čiščenje predmeta, njegova običajna popravila in reguliranje ter postopke pri običajnih motnjah. Pri zasnovi varnostnih naprav je treba upoštevati izpolnjevanje teh nalog."

27. Neupoštevanje teh določb ima kazenske in civilnopravne posledice.

4 — Direktiva Sveta z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu (UL L 183, str. 1).

IV – Presoja

organiziranju varnosti delavcev. Iz osme uvodne izjave izhaja, da je namen Direktive 98/37 odpraviti ovire za prosti pretok, ki nastajajo zaradi razlik med državnimi zakonodajami glede trženja izdelkov.

A – *Uvodne ugotovitve*

28. Direktiva 98/37 sodi v kategorijo direktiv „novega pristopa“ na področju približevanja zakonodaj. Ta določa bistvene varnostne in zdravstvene zahteve na področju konstruiranja in izdelave strojev in varnostnih komponent ter podrobnosti o skladnosti strojev glede preverjanja, izjav in oznak.

29. V skladu s sedmo uvodno izjavo je namen Direktive 98/37 zagotoviti prosti pretok strojev, ne da bi se znižale obstoječe upravičene ravni zaščite v državah članicah. Ta direktiva predvideva določbe na področju konstruiranja in izdelave strojev, ki so bistvene za varnejše delovno okolje in ki jih spremljajo posebne določbe o preprečevanju nekaterih tveganj, ki so jim delavci lahko izpostavljeni med delom, pa tudi določbe o

30. Obe uvodni izjavi sta bili pojasnjeni v členih 3 in 4 Direktive 98/37. V skladu z navedenim členom 3 morajo stroji in varnostne komponente, zajeti v področju uporabe navedene direktive, izpolnjevati bistvene varnostne in zdravstvene zahteve, naštete v Prilogi I k navedeni direktivi. Člen 4 te direktive določa, da države članice na svojem ozemlju ne smejo prepovedati, omejiti ali ovirati dajanja v promet in začetka uporabe strojev in varnostnih komponent, ki so skladni z Direktivo 98/37.

31. Preden se stroj da v promet, se njegovo skladnost z določbami te direktive potrdi z ES-izjavo o skladnosti in pritrditvijo oznake CE na stroj. Postopki preverjanja skladnosti, ki se razlikujejo glede na tip stroja, so natančno določeni v členu 8 navedene direktive.

32. Preverjanje skladnosti načeloma opravi sam proizvajalec ali njegov pooblaščeni zastopnik s sedežem v Skupnosti. Kadar gre

za stroje, uvožene iz tretjih držav, obveznosti izjave o skladnosti in oznake v skladu s členom 8(7) Direktive 98/37 veljajo za vsako osebo, ki daje stroj v promet v Skupnosti. V tem primeru je torej lahko za preverjanje skladnosti zadolžen uvoznik stroja v Skupnost. Zaradi očitnih razlogov takšna obveznost ne velja za osebo, ki stroj uvozi v državo članico iz druge države članice, čeprav je v skladu z nacionalno zakonodajo „uvoznik".

33. V skladu s členom 8(2)(a) Direktive 98/37 je proizvajalec brez posredovanja tretje osebe dolžan preveriti skladnost stroja, izdelanega v Skupnosti. Proizvajalec mora sestaviti zahtevano dokumentacijo iz Priloge V k navedeni direktivi ter zagotoviti, da so sredstva, ki jih je uporabil za zadostitev bistvenim zahtevam, vpisana v dokumentaciji in da imajo nacionalni organi na zahtevo dostop do te dokumentacije.

34. Vendar je za nekatere stroje z višjim dejavnikom tveganja, ki so izčrpno našteti v Prilogi IV k Direktivi 98/37, predviden strožji postopek preverjanja skladnosti. V skladu s členom 8(2)(b) te direktive mora torej priglašeni organ opraviti ES-preskus tipa na primerku stroja v skladu s Prilogo VI k navedeni direktivi[5].

35. Kadar so stroji iz navedene priloge IV izdelani v skladu z usklajenimi standardi glede bistvenih varnostnih zahtev v smislu člena 5(2) Direktive 98/37, člen 8(2)(c) te direktive predvideva manj stroge neobvezne postopke.

36. Razlog za postopek v glavni stvari je stroj, ki se uvršča pod točko 9 Priloge IV, del A, Direktive 98/37, za katerega se torej uporablja postopek preverjanja skladnosti, v katerem sodeluje priglašeni organ. Ob dajanju v promet primerka hidravlične stiskalnice, ki je predmet postopka v glavni stvari, usklajeni standardi, ki določajo tehnične specifikacije za ta tip strojev, še niso obstajali[6]. Na tem stroju je bilo torej obvezno opraviti ES-preskus tipa. Iz predložitvenega sklepa izhaja, da je francoski priglašeni organ preveril in homologiral ta stroj.

5 — Priglašeni organ mora imenovati država članica. Izpolnjevati mora minimalna merila za obveščanje organov, navedenih v Prilogi VII k Direktivi 98/37.

6 — Usklajeni standard o hidravličnih stiskalnicah (EN 12622) je bil sprejet šele septembra 2001.

37. Iz členov 7 in 10 Direktive 98/37 izhaja, da z ugotovitvijo tveganja za varnost zaradi stroja, ki ima oznako CE, za države članice in proizvajalca ali njegovega pooblaščenega zastopnika v Skupnosti nastanejo nekatere obveznosti, katerih namen je zmanjšati in celo odpraviti to tveganje.

38. Direktiva 98/37 ima tri prednosti v primerjavi s „klasičnimi" direktivami na področju usklajevanja tehničnih standardov. Direktiva je prožnejša, ker omogoča sprejemanje boljših rešitev za zaščito varnosti, ki temeljijo na novih tehnologijah, ne da bi se za to zahtevalo predhodno posredovanje zakonodajalca. Navedena direktiva predvideva enkratno uresničitev prostega pretoka strojev, ki imajo oznako CE, medtem ko države članice na svojem ozemlju ne morejo več prepovedati, omejiti ali ovirati dajanja v promet in začetka uporabe strojev. Skratka, ta direktiva, če se pravilno izvaja, zagotavlja visoko raven varovanja zdravja.

39. Iz zgoraj navedenega izhaja, da Direktiva 98/37 vsebuje popolno uskladitev bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtev glede strojev. Isto velja za postopek preverjanja skladnosti. Zato morajo biti nacionalni predpisi o bistvenih varnostnih ali zdravstvenih zahtevah glede strojev in tudi predpisi, ki določajo obveznosti glede preverjanja skladnosti, skladni z navedeno direktivo[7].

40. Pravilno delovanje sistema, določenega v Direktivi 98/37, predpostavlja splošno obveznost skrbnosti ne samo za proizvajalce strojev, katerih natančne obveznosti so bile določene v navedeni direktivi in njenih prilogah, ampak tudi za gospodarske subjekte, ki delujejo nižje na distribucijski verigi, kot so uvozniki, distributerji in končni uporabniki strojev. Zagotoviti morajo, da stranke, ki delujejo višje na distribucijski verigi, pravilno izvajajo obveznosti, ki jim jih nalaga navedena direktiva. Če ne izpolnjujejo te obveznosti skrbnosti, lahko posledice pomanjkljivosti ali prej storjenih napak segajo do končne faze uporabe strojev z vsemi tveganji za zdravje in varnost zaposlenih, ki izhajajo iz njih. V zvezi s tem lahko nacionalni pravni red naloži nekatere posebne obveznosti uvoznikom strojev, ki imajo oznako CE, na nacionalno ozemlje in drugim distributerjem.

7 — Sodba z dne 8. maja 2003 v zadevi ATRAL (C-14/02, Recueil, str. I-4431, točka 44).

41. V tej zadevi se predložitveno sodišče sprašuje zlasti o obsežnosti obveznosti uvoznika ali distributerja in v katerih mejah je lahko po nacionalni zakonodaji odgovoren za pomanjkljivosti na področju varnosti.

42. V zadevi v glavni stvari je nesporno, da je francoski proizvajalec nameraval z ukrepi, določenimi v členu 10 Direktive 98/37, izvajati obveznosti glede označevanja in skladnosti. Prav tako ni sporno, da stroj kljub oznaki CE in ES-izjavi o skladnosti ni bil skladen z določbami navedene direktive. V teh pogojih bi morala Republika Finska, ki je ugotovila tveganje za varnost ljudi, v skladu s členom 7 te direktive sprejeti potrebne ukrepe za umik zadevnih strojev s trga.

B – *Obveznosti, ki lahko veljajo za uvoznike in distributerje v skladu z nacionalno zakonodajo*

43. Če sprejmemo, da lahko načeloma nekatere obveznosti uvoznikov ali distributerjev izhajajo iz Direktive 98/37, in če priznamo tudi, da lahko nacionalna zakonodaja te obveznosti opredeli in okrepi s civilno- in kazenskopravnimi sankcijami, je treba o razsežnosti navedenih obveznosti sklepati na eni strani iz besedila in sistematike te direktive ter na drugi strani iz dejavnosti, ki jih uvoznik in distributer običajno opravljata v distribucijski verigi.

44. V zvezi s tem je očitno, da je v skladu z Direktivo 98/37 proizvajalec najprej odgovoren za to, da stroji, ki jih proizvaja, izpolnjujejo bistvene varnostne in zdravstvene zahteve, in da se upošteva postopek preverjanja skladnosti s temi zahtevami.

45. Zato bi bilo v nasprotju z Direktivo 98/37 podvreči uvoznika ali distributerja stroja, katerega proizvajalec je podal izjavo o skladnosti z zahtevami navedene direktive, obveznosti preverjanja skladnosti navedenega izdelka z bistvenimi zahtevami. Za izpolnitev takšne obveznosti namreč ne bi imel tehničnega in posebnega znanja, ki ga ima proizvajalec kot konstruktor. Dejstvo, da v skladu z nacionalno zakonodajo ta obveznost velja za uvoznike in distributerje, bi torej

pomenilo resno oviranje prostega pretoka strojev na skupnem trgu, saj je cilj Direktive 98/37 prav odprava teh ovir.

46. Komisija se je v tem okviru upravičeno sklicevala na sodbo v zadevi Wurmser in Norlaine[8], v kateri je Sodišče razsodilo, da je obveznost, ki uvozniku pod grožnjo odgovornosti nalaga preverjanje skladnosti uvoženega izdelka z veljavnimi zahtevami, lahko skladna s členoma 28 ES in 30 ES, samo če lahko uvoznik izpolni to obveznost s predložitvijo certifikata, ki so ga izdali organi države članice, v kateri je bil izdelek proizveden, ali drugo potrdilo s podobno stopnjo jamstva.

47. Sodna praksa Sodišča izvira iz obdobja, ko splošni predpisi za zadevne izdelke na ravni Skupnosti še niso obstajali. Ker v tej zadevi veljajo takšni predpisi Skupnosti, bi bilo v nasprotju z logiko prava Skupnosti o prostem pretoku blaga domnevati o obstoju obsežnejših obveznosti za uvoznika (ali distributerja), kot so obveznosti, za katere je Sodišče menilo, da so bile skladne s Pogodbo ES takrat, ko skupni standardi še niso obstajali.

48. Razen če sama Direktiva 98/37 ne določa drugače, iz tega sledi, da obveznosti, ki jih določa nacionalna zakonodaja, ne morejo biti večje, kot dovoljujejo meje, ki jih je Sodišče opredelilo v sodbi Wurmser in Norlaine[9]. Torej je treba vsako nacionalno določbo, ki vsebuje obveznost uvoznika ali distributerja, da sam preveri skladnost stroja z varnostnimi zahtevami, obravnavati kot nasprotno pravu Skupnosti.

49. V okviru teh meja lahko nacionalna zakonodaja določa nekatere obveznosti uvoznika in distributerja, če niso nezdružljive z vlogo, ki jo imajo običajno ti gospodarski subjekti v distribucijski verigi.

50. V skladu s členom 2 Direktive 98/37 imajo države članice obveznost nadzorovanja trga. V ta namen lahko gospodarskim subjektom naložijo obveznosti sodelovanja, kakršne so pomoč pri pridobivanju informacij pri proizvajalcu ali njegovem pooblaščenem zastopniku ob nadzoru skladnosti stroja z določbami navedene direktive. Te obvez-

8 — Sodba z dne 11. maja 1989 (25/88, Recueil, str. 1105, točki 18 in 19).

9 — Navedena zgoraj v opombi 8.

nosti sodelovanja lahko pomenijo tudi, da morajo gospodarski subjekti obveščati pristojne organe o vsakem incidentu na področju varnosti v zvezi z dobavljenimi stroji, če so seznanjeni s takšnim incidentom.

51. Poleg tega uvoznike in distributerje pri njihovih poslovnih dejavnostih na splošno zavezujejo nacionalne določbe civilnega ali gospodarskega prava o izkazovanju ustrezne skrbnosti tudi glede pravnih zahtev, ki veljajo posebej za izdelke, s katerimi trgujejo. Še posebej ko gre za stroje, ki sodijo na področje uporabe Direktive 98/37, morajo vedeti, kakšni podatki morajo spremljati izdelek in biti na voljo v uradnem(ih) jeziku(ih) zadevne države članice ter kateri znaki jasno kažejo neskladnost izdelka ali da ta ni ostal skladen z varnostnimi zahtevami, ki jih je izpolnjeval, ko je bil dan v promet. Zato ne smejo dobavljati strojev, za katere so na podlagi informacij, ki so jim na voljo, kot gospodarski subjekti vedeli ali bi morali vedeti, da niso skladni z veljavnimi pravnimi zahtevami.

52. Iz splošne obveznosti skrbnosti distributerja ali uvoznika lahko izhajajo tudi bolj posebne obveznosti v zvezi z nekaterimi kategorijami občutljivih izdelkov med njihovim skladiščenjem ali prevozom.

53. Nekaj pridržkov imam do določb nacionalnega prava, ki vključujejo odgovornost uvoznika ali distributerja v primerih, ko se ta ni mogel zanesti na resničnost izjave o skladnosti. Določbe takšnega obsega lahko kršijo dvojno mejo, ki sem jo opredelil v točkah 48 in 49 zgoraj, bodisi ker vključujejo prikrito obveznost preverjanja skladnosti stroja z bistvenimi zahtevami, bodisi ker pomenijo odgovornosti, ki jih ima proizvajalec v skladu z Direktivo 98/37 nižje na distribucijski verigi. V obeh primerih bi bile lahko ovire za prosti pretok strojev v nasprotju z glavnim ciljem navedene direktive.

54. Nazadnje ugotavljam, da v sedanji fazi uresničevanja notranjega trga nacionalna zakonodaja ne more več vzpostavljati razlik glede obveznosti sodelovanja ali skrbnosti glede na to, ali gre za subjekt, ki uvaža stroj iz druge države članice, ali subjekt, ki nastopa na drugi ravni distribucijske verige. Predvsem pri materialih večjega obsega se distribucijska omrežja ne ujemajo več z ozemeljskimi mejami držav članic.

V – Predlog

55. Na podlagi zgoraj navedenega Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je postavilo Korkein oikeus odgovori tako:

1. Določbe Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 98/37/ES z dne 22. junija 1998 o približevanju zakonov držav članic o strojih nasprotujejo uporabi nacionalnih določb, ki določajo, da:

   — mora uvoznik ali distributer stroja, opremljenega z oznako CE in ES-izjavo o skladnosti, skrbeti za to, da ta stroj izpolnjuje bistvene zahteve, določene v navedeni direktivi;

   — mora uvoznik ali distributer stroja izpolnjevati obveznosti, ki v skladu s to direktivo veljajo za proizvajalca stroja.

2. Nasprotno določbe Direktive 98/37 ne nasprotujejo uporabi nacionalnih določb, po katerih mora uvoznik ali distributer pod grožnjo civilne ali kazenske odgovornosti:

   — zagotoviti, da ima stroj oznako CE;

   — zagotoviti, da je proizvajalec ali njegov pooblaščeni zastopnik opravil postopek preverjanja skladnosti;

— pridobiti podpisano ES-izjavo o skladnosti in zagotoviti, da se ta izjava res nanaša na zadevni primerek stroja in vsebuje ustrezne zahtevane podatke;

— zagotoviti, da stroj spremlja ES-izjava o skladnosti.

3. Kadar stroja ob uvozu ne spremlja ES-izjava o skladnosti v enem od jezikov države, v kateri se bo stroj uporabljal, poklicna skrbnost uvoznika ali distributerja pomeni, da mora to obveznost izpolniti oseba, ki stroj uvozi na zadevno jezikovno področje. Če je potrebno, to velja tudi za navodila za uporabo.

4. Določbe Direktive 98/37 načeloma tudi ne nasprotujejo temu, da uvoznik ali distributer prevzame odgovornost, kadar je vedel ali bi moral vedeti, da stroj ni v skladu z veljavnimi bistvenimi zahtevami, če ta zahtevana skrbnost ne pomeni obveznosti, da mora sam preveriti skladnost stroja z bistvenimi zahtevami, niti drugih obveznosti, ki jih ima v skladu z navedeno direktivo proizvajalec.